

KARTA PRZEDMIOTU: Metafizyka, wykład na Wydziale Teologii, kurs A

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Metafizyka
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Metaphysics
Kierunek studiów	Teologia, kurs A
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Filozofia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Tomasz Duma
---	-------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	60	II, III	8

Wymagania wstępne	W1: Podstawowa wiedza z zakresu szkoły średniej (liceum). W2: Podstawowe umiejętności rozumienia tekstów filozoficznych.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1: Zapoznanie z specyfiką poznania metafizycznego i odróżnienie go od innych typów poznania.
C2: Omówienie różnych koncepcji bytu i różnych metafizyk oraz wskazanie na źródła różnicowań i konsekwencje.
C3: Zapoznanie ze współczesną metafizyką realistyczną, sposobem jej uprawiania oraz znaczeniem dla teologii.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student ma podstawową wiedzę z zakresu metodologii metafizyki, potrafi scharakteryzować specyfikę poznania	T_W02

	metafizycznego, zna podstawowe zagadnienia, którymi zajmuje się metafizyka i jest w stanie je rozwijać i stosować w pracy teologa.	
W_02	Student ma pogłębioną wiedzę o dokonaniach współczesnych teologicznych ośrodków i szkół badawczych w zakresie filozofii oraz zna relację między teologią i filozofią w myśli dawniejszej i współczesnej.	T_W03
W_03	Student zna główne systemy filozoficzne, ich założenia i konsekwencje, ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę w zakresie problemów metafizycznych.	T_W13
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student posiada umiejętności badawcze obejmujące analizę klasycznych tekstów metafizycznych, syntezę różnych poglądów dotyczących rozumienia bytu oraz dobór i konstruowanie odpowiednich narzędzi do badania rzeczywistości w aspekcie metafizycznym. Potrafi zastosować metodę metafizyki do oryginalnego rozwiązywania szczegółowych problemów filozoficznych i teologicznych.	T_U02
U_02	Student potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem współczesnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami z zakresu filozofii oraz niespecjalistami w języku polskim i języku angielskim, a także popularyzować metafizykę klasyczną i upowszechniać jej wpływ na kształtowanie się kultury chrześcijańskiej, jej wytworów materialnych i duchowych, jak też instytucji.	T_U04
U_03	Student posiada pogłębioną umiejętność przygotowywania prac pisemnych dotyczących podstawowych problemów z zakresu metafizyki w języku polskim i z wykorzystaniem języka angielskiego.	T_U05
U_04	Student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę dotyczącą rozumienia rzeczywistości; potrafi poszerzać swoje umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstu oraz argumentowania; potrafi samodzielnie rozwijać własne zdolności oraz kierować własnym rozwojem osobistym oraz karierą zawodową.	T_U09
U_05	Student posiada umiejętność integrowania elementów wiedzy teologicznej i metafizycznej, z zachowaniem specyfiki metodologicznej właściwej tym dwóm typom ludzkiej wiedzy oraz potrafi zastosować je w nietypowych sytuacjach związanych z dyskusjami o charakterze światopoglądowym.	T_U14
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student dostrzega ograniczenia własnej wiedzy z zakresu filozofii i innych dziedzin, potrafi krytycznie oceniać własną wizję rzeczywistości oraz ludzkiego poznania; widzi potrzebę doskonalenia zdobytej wiedzy i umiejętności.	T_K01

K_02	Student uznaje złożoność i różnorodność rzeczywistości oraz dostrzega potrzebę dostosowania metod badawczych do analizowanego przedmiotu zarówno w aspekcie materialnym, jak i formalnym.	T_K02
K_03	Student jest świadomy roli metafizyki oraz filozoficznej formacji intelektualnej w rozwiązywaniu wybranych problemów teoretycznych i praktycznych z zakresu nauk teologicznych i innych dyscyplin. Analizując szczegółowe zagadnienia metafizyczne, posiłkuje się specjalistyczną literaturą oraz opiniami ekspertów i na tej podstawie dąży do samodzielnego rozwiązania problemu.	T_K05

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

W pierwszej części wykładu student zapozna się z najbardziej nośnymi interpretacjami rzeczywistości (monistyczną, dualistyczną, pluralistyczną i realistyczną), które pojawiły się w dziejach filozofii i legły u podstaw uformowania się różnych koncepcji metafizyki (zwanym też od XVII w. ontologiami): metafizyki bytu materialnego, metafizyki bytu idealnego, metafizyki bytu możliwego, metafizyki bytu realnego. Druga część wykładu wprowadza studenta w sam proces rozumiejącego poznania świata, jakiego dostarcza metafizyka poszukująca odpowiedzi na pytanie: dlaczego? Poznanie to dokonuje się przez (1) wyodrębnienie powszechnych (transcendentalnych) właściwości bytów, takich jak: rzecz, jedno, odrębne, prawda, dobro i piękno, jak też odkrycie metafizycznych praw rządzących bytowaniem rzeczy, takich jak prawo tożsamości, niesprzeczności, wyłączonego środka, racji bytu, celowości i integralności; (2) następnie przez wyodrębnienie złożań bytowych, które ukazują wewnętrzną strukturę bytów (akt i możność, materia i forma, substancja i przypadłość, istota i istnienie) i wyjaśniają ich naturę; (3) oraz przez wskazanie na uprzączynowany i analogiczny sposób bytowania rzeczy, który stanowi postawę sformułowania teorii przyczynowego i analogicznego poznania, którym posługuje się metafizyka. Wykład poprzedzony jest refleksją metametafizyczną dotyczącą dziejów nazwy "metafizyka" (ontologia), specyfiki poznania metafizycznego, przedmiotu i metody metafizyki, sposobów uzasadniania, jak również kwestii potrzeby odróżnienia metafizyki realistycznej od nowożytnych i współczesnych ontologii.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna
W_03	Wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Karta egzaminacyjna
W_02	Praca z tekstem	Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny	Uzupełnione i ocenione kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			

U_01, U_03	Analiza tekstu	Kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny	Uzupełnione i ocenione kolokwium / Test / Sprawdzian pisemny
U_02, U_04	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji
U_05	Rozmowa sokratyczna	Obserwacja	Raport z obserwacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01, K_02	Dyskusja	Obserwacja	Raport z obserwacji
K_03	Rozmowa sokratyczna	Obserwacja	Raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi...

1. Aktywność studentów podczas zajęć (formułowanie pytań, wypowiedzi ustne, udział w dyskusjach) – 10%
2. Zaliczenie obowiązkowej lektury – 10%
3. Egzamin ustny – 80%

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	140

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none"> 1. Arystoteles, <i>Metafizyka. Τα μετὰ τὰ φυσικά. Metaphysica</i>, przeł. T. Żeleźnik, Lublin 2017. 2. S. Kamiński, <i>On the Metaphysical Cognition. O poznaniu metafizycznym</i>, trans. M. Stępień, Lublin 2020. 3. S. Kamiński, <i>On the Methodology of Metaphysics. Z metodologii metafizyki</i>, trans. M. Stępień, Lublin 2018. 4. M.A. Krąpiec, <i>Filozofia w teologii</i>, Lublin 1998. 5. M.A. Krąpiec, <i>Metafizyka. Zarys teorii bytu</i>, Lublin 1995. 6. M.A. Krąpiec, <i>O rozumienie filozofii</i>, Lublin 1991. 7. A. Maryniarczyk, <i>Zeszyty z metafizyki 1-7</i>, Lublin 2001–2015. 8. Platon, <i>Fedon</i>, tłum. W. Witwicki, Warszawa 2006. 9. Platon, <i>Państwo</i>, tłum. W. Witwicki, Kęty 2001.
Literatura uzupełniająca
<ol style="list-style-type: none"> 1. E. Gilson, <i>Byt i istota</i>, Warszawa 1963. 2. E. Gilson, <i>Realizm tomistyczny</i>, Warszawa 1968. 3. P. Jaroszyński, <i>Metafizyka czy ontologia</i>, Lublin 2011.

4. S. Kamiński, *On the Methods of Contemporary Metaphysics. Metody współczesnej metafizyki*, trans. M. Stępień, Lublin 2019.
5. M.A. Krąpiec, *Struktura bytu*, Lublin 1995.
6. M.A. Krąpiec, *Teoria analogii bytu*, Lublin 1993.
7. J. Owens, *An Elementary Christian Metaphysics*, Houston 2008.
8. W. Stróżewski, *Ontologia*, Kraków 2005.
9. S. Swieżawski, *Z dziejów filozofii klasycznej*, Kraków 2000.